

- A. Tingforsikring
- B. Ansvarsforsikring
- C. Styreansvarsforsikring
- D. Yrkesskadeforsikring
- E. Kollektiv ulykkesforsikring

F. Førerulykkesforsikring
Retts hjelp er omfattet. Se vilkår for
Retts hjelp Bedrift, BGE92050.

Bygning - Vilkår BBRIT224

Vilkår av 01.01.2025. Avløser vilkår BBRIT100 av 01.08.2024.

A. Tingforsikring

3. Hva forsikringen omfatter - A. Tingforsikring

Forsikringen omfatter bygninger spesifisert under Bygning i forsikringsbeviset.

3.1. Bygning

Til bygning regnes også bygningens fundamenter.

Bygningsforsikringen omfatter også

- bygnings utvendige elektriske tilførselsledninger, utvendige varmekabler og utvendige rørledninger med tilknyttet utstyr (oljetank, septiktank, drenskum, kloakkpumpe og kloakkrensetank) som fører væske, gass eller elektrisitet til eller fra bygningen, men ikke slike som betjener maskiner og løsøre
- antenneanlegg for TV, radio og data montert på eller i bygning og som tilhører boligselskapet
- installasjoner for å nyttiggjøre jordvarme til oppvarming av boliger
- kjølemedium for bygningens varmepumpeanlegg er omfattet med inntil kr 1 000 000
- underjordisk avfallssystem
- ladestasjoner for el-bil og el-sykkel, herunder også ladestasjon montert av beboer i boligsammenslutning
- leaset ladestasjon eller anlegg dersom forsikringstaker har forsikringsplikt for tingen eller bærer risikoen for den
- tilbygg eller nybygg som oppføres på forsikringsstedet i forsikringstiden med inntil 15 % av forsikringssummen for bygninger, disse skal meldes selskapet før neste hovedforfall
- frittliggende tilleggsbygg, søppel- og sykkelbod/-stativ, postkassestativ inntil 10 kvm per boenhet. Omfatter ikke garasje, P-hus eller carport
- uregistrerte bygninger dekket med inntil kr 300 000.

Forsikringen omfatter ikke

- kunstnerisk utsmykning
- infiltrasjonsledning, spredeledning og spredegrøft
- dremsledning
- brønn og borehull.

Dremsledning er likevel omfattet ved brann og naturskade.

Til bygning medregnes ikke

- maskiner, utstyr og installasjoner, herunder rør, kabler og fundamenter som er ledd i næringsvirksomhet.

3.2. Maskiner, inventar og løsøre

Forsikringen omfatter

- maskiner, inventar og løsøre tilhørende boligselskapet med inntil kr 500 000.

Forsikringen omfatter ikke

- faste og løse maskiner/inventar med tilhørende installasjoner som er montert for, eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet, offentlige eller private anstalter og lignende, for eksempel maskinfundamenter, elektriske ledninger til maskiner, trykkluftledninger, kjøleledninger, ventilasjonsanlegg med videre
- motorvogn, luftfartøy, seilbåt, motorbåt og tilhenger til bil.

3.3. Hageanlegg

- hageanlegg, fastmontert lekeanlegg, ballbinge, gjerde, flaggstang, utendørs belysning som eies av boligselskapet og antenneanlegg inkludert kabler, montert på fundament på bakken, med til sammen kr 500 000. Sumbegrensningen gjelder ikke for brann og naturskade på hageanlegg tilknyttet bolighus. Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt. Frostskader og andre klimatiske skader er ikke dekket. Som hageanlegg regnes ikke veksthus, brygge, kaianlegg og molo.
- utvendig vannbasseng med tilknyttede ledninger er omfattet med inntil kr 500 000
- støyskjerm er omfattet for brann- og naturskade
- bommer er omfattet med inntil kr 50 000
- pullerter er omfattet med inntil kr 50 000
- brygge og frittliggende terrasse av tre tilhørende boligdel er omfattet totalt med inntil kr 100 000. Andel i fellesbrygge er ikke omfattet. Det fremgår i forsikringsbeviset dersom annet er avtalt.

3.4. Redskap

Hageredskap, gressklipper snøfreser, jordfreser, samt andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktige og som har vekt under 750 kg, og løst tilbehør til eiendommen med til sammen kr 500 000.

Etter erstatningsmessig skade på ting omfatter forsikringen også følgende punkter

3.5. Riving, rydding og bortkjøring

Nødvendige utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester og erstattes innenfor forsikringssum for skadet bygning.

Innenfor et tidsrom av 24 måneder fra skadedag dekkes også merutgifter til nødvendig midlertidig lagring og til destruksjon av giftige eller miljøfiendtlige rester etter påbud med hjemmel i lov eller offentlige forskrifter. Utgiftene under punkt 3.5. erstattes med inntil 20 % av tingskadeerstatningen, inntil kr 5 000 000.

3.6. Prisstigning

Økte utgifter på grunn av prisstigning - innenfor normal reparasjonstid fra skadedagen - til utbedring, gjenoppføring eller gjenanskaffelse av tilsvarende ting. Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen. Hver enkelt post i forsikringen vurderes for seg.

3.7. Merutgifter

Forsikringen omfatter

Merutgifter ved påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift i forbindelse med reparasjon eller gjenoppføring av bygning, med inntil kr 5 000 000 per skadetilfelle.

Ved reparasjonsarbeider omfattes likevel bare de merutgifter som er direkte knyttet til de skadede bygningsdelene som blir reparert. Innenfor nevnte sum dekkes også utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen utbedres eller gjenoppføres på samme byggetomt, samt utgifter til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med utbedringen eller gjenoppføringen.

Forsikringen omfatter ikke

- merutgifter til utgraving eller sprengning av kjeller
- merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadede
- utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet
- tap av nytteareal dersom gjenoppført eller reparert bygning som følge av påbudet får mindre nytteareal enn det bygningen hadde før skaden
- merutgifter som skyldes påbud etter kulturminneloven.

Utbedring eller gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

3.8. Tap av leieinntekter og felleskostnader

3.8.1. For boligselskapet

- tapt leieinntekt som følge av at utleide lokale ikke kan brukes
- tap som følge av at forsikrede lokaler helt eller delvis ikke kan brukes
- tapt inntekt til dekning av fellesutgifter.

3.8.2. For borettslaver

- tapt bruksmulighet av boenhet, når boenheten er bebodd på skadetidspunkt og blir ubeboelig.

3.8.3. For seksjonseier/andelshaver av næringsenhet-/lokale

- tapt bruksmulighet av lokaler (som ikke er boligdel) når enhet/lokale er i bruk på skadetidspunkt og ikke kan brukes.

3.8.4. For punkt 3.8.1., 3.8.2. og 3.8.3. gjelder følgende Tapet omfatter inntil 36 måneder (ansvarstiden) og erstatningen er samlet begrenset til 30 % av bygningens forsikringssum. Medfører streik, lockout eller annen form for force majeure at utbedring/gjenoppføring hindres, forskyves ansvarstiden tilsvarende.

Forsikringen omfatter også tap av leieinntekter og felleskostnader dersom atkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden

direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke er direkte berørt.

3.9. Bygningsmessig tilleggsinnredning

Bygningsmessig tilleggsinnredning bekostet av leietaker, unntatt i rom for ervervsvirksomhet.

4. Hvilke skader selskapet svarer for - A. Tingforsikring

Når bygningen er fraflyttet gjelder forsikringen kun brann og naturskader (punkt 4.1. - 4.2.).

4.1. Brann

Følgende er dekket

Skade ved

- brann, det vil si ild som er kommet løs
- plutselig og uforutsett nedsoting
- eksplosjon
- lynnedslag, med lynnedslag forstås at tingen er direkte truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget
- kortslutning eller elektrisk fenomen eller annen tilsvarende skade
- luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer ting.

Følgende er ikke dekket

- svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.

Skade ved

- sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet
- hekkesot

Skade på

- ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme
- forbrenningsmotor, elektrisk maskin eller apparat ved eksplosjon i disse
- den beholder hvor eksplosjonen er oppstått. Som beholder anses også rør, apparatur eller maskin.

4.2. Naturskade

Følgende er dekket

Skader som direkte skyldes naturulykke som

- skred
- storm
- flom
- stormflo
- jordskjelv
- vulkanutbrudd.

Jfr § 1 i lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70. Se Naturskadevilkår BGE90010.

4.3. Vann, annen væske, gass eller pulver

Følgende er dekket

Skade ved plutselig og uforutsett

- utstrømming fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr og akvarium ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse
- inntrenging av vann eller annen væske fra utvendig rørledning
- inntrenging av vann gjennom åpning eller utetthet, oppstått ved bygningskade som er dekket av forsikringen
- inntrenging av vann i bygning direkte fra terreng eller grunnen ved nedbør, snøsmelting eller kjøving når det fører til frittstående vann over laveste gulv
- utstrømming fra brannslukningsapparat
- utstrømming av slukkemiddel fra godkjent slukkeanlegg med tilførselsledning fra slukkeanleggets hovedstengingsventil, alt innenfor bygning.

Følgende er ikke dekket

Skade ved

- vann fra tak, fasade, takrenner og utvendig nedløp fra tak utover det som er angitt ovenfor
- kondens, sopp eller råte uansett årsak.

Skade på

- gulv og vegger i våtrom som skyldes av at disse ikke er vanntette.

Tap av

- væske, gass eller slukkemiddel. Likevel dekkes kjølemedium til varmpumpeanlegg.

Skade som

- skyldes vann fra drengledning uansett årsak.

4.4. Brudd på ledning

Følgende er dekket

skade ved plutselig og uforutsett brudd på

innvendig

- bygnings rørløsing og tilknyttet utstyr

utvendig

- væskeførende del av forsikret bygnings rørløsing for vann, annen væske eller gass, drengkum, septiktank, oljetank, kloakkpumpe og kloakkrensetank
- vannbassengs ledning
- elektrisk ledning
- varmekabler
- telefon-, tv- og datakabler

Følgende er ikke dekket

- skade som skyldes gradvis eller vesentlig forringelse ved rust, korrosjon, annen tæring, slitasje, gjengroing eller deformasjon
- skade på takrenne og utvendig nedløp
- utgifter til tining av utvendig ledning
- utbedring av hageanlegg etter graving ut over det som er nevnt i punkt 3.3.

4.5. Tyveri og skadeverk

Følgende er dekket

- tyveri av og skadeverk på ting i bygning
- skadeverk på bygning
- tyveri av og skadeverk på gressklipper, snøfreser og jordfreser som ikke er registreringspliktige.

Følgende er ikke dekket

- tyveri fra lokaler og fellesrom som er åpne for beboere, leietakere eller andre som har lovlig adgang til bygningen
- skadeverk begått av leietakere eller andre som har lovlig adgang til boligene
- skade ved tyveri og skadeverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester eller arbeid for sikrede eller som er betrodd nøkler
- utgifter til utskifting av låser hvor nøkler/koder er kommet på avveie, jfr FAL §§ 4-10 og 6-4.

4.6. Annen plutselig og uforutsett skade på bygning og hageanlegg

Følgende er dekket

- andre plutselige og uforutsette skader

Følgende er ikke dekket

Skader som skyldes

- svak konstruksjon. Dekker likevel svikt i bærende konstruksjoner når bygningen er yngre enn 20 år
- materialfeil og uriktig montasje
- mangelfull eller sviktende fundamentering, jordtrykk, utvendig frost og tele
- setninger eller deformasjoner i grunnen eller bygning uansett årsak.
- skade på veksthus som skyldes snø- og istyngde

Skade på

- glass, innretning, utstyr og sanitærutstyr som er spesielt montert for eller har tilknytning til leietakers ervervsvirksomhet
- isolerglass som består i at innfatningen er utett
- bygning og hageanlegg som skyldes andre dyr enn mus og rotter
- insekter, bakterier, sopp eller råte, uansett årsak

Disse unntakene gjelder ikke ved bruddskade på glass.

Skade som

- består i svinn og svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker
- bare rammer mekanisk eller elektrisk innretning
- rammer bygningsdel som ikke er montert på sin faste plass.

Ansvarsbegrensningene og unntakene i punkt 4.1 til 4.5, inklusiv Naturskadevilkår BGE90010, gjelder også annen plutselig skade, men skade som skyldes innvendig frost og vind som er svakere enn storm er likevel dekket.

4.7. Annen skade på maskin, inventar, løsøre og redskap

Følgende er dekket

- skade på maskin, inventar, løsøre og redskap som direkte skyldes bygningsskade som er erstatningsmessig etter punkt 4.6.

Forsikringen dekker ikke

- utstyr og installasjoner, herunder rør, kabler og fundamenter som er ledd i næringsvirksomhet.

5. Fastsettelse av forsikringssum og valg av forsikringsform - A. Tingforsikring

Erstatningens størrelse er avhengig av valgt forsikringssum og forsikringsform.

5.1. Fastsettelse av forsikringssum

Fullstendig erstatning er betinget av at forsikringssummen minst tilsvarer gjenanskaffelsesprisen. Med gjenanskaffelsespris menes hva det på skadedagen koster å anskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ting som ny, beregnet etter ordinære priser og lønninger.

For varer tas det hensyn til kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, benyttes innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter priser ved ordinær produksjon og levering.

5.2. Forsikringsform

5.2.1. Fullverdiforsikret bygning

Fullverdiforsikring er en forsikringsform for bygning der bygningen til enhver tid er forsikret for det beløp som svarer til gjenoppføringsprisen. Med gjenoppføringsprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet. Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk erstattes ikke, dette gjelder også merkostnader knyttet til antikvariske verdier i henhold til krav i kulturminneloven.

Forsikringssummen for fullverdiforsikret bygning er et premieberegningss grunnlag som fastsettes av selskapet og angis i forsikringsbeviset. Tilbygg eller annen forandring som innvirker på verdien av bygningen, omfattes av forsikringen

og skal meldes til selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten, og slik den er med forandringen. Omfatter forsikringen bygninger uten spesifisering i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelser for ikke anmeldt ny bygning.

5.2.2. Førsterisikoforsikring

Førsterisikoforsikring er en forsikringsform for ting og interesse der skaden erstattes inntil den angitte forsikringssum. Underforsikring beregnes ikke.

5.2.3. Fast forsikringssum

Forsikring med fast forsikringssum er en forsikringsform for ting og interesse der skade erstattes inntil en valgt forsikringssum, forutsatt at forsikringssum tilsvarer gjenanskaffelsesprisen. Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, oppstår underforsikring, og det erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssum og gjenanskaffelsespris (underforsikring). Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og angis i forsikringsbeviset.

5.3. Husleieforsikring

For husleieforsikring er forsikringsinteressen lik summen av hele husleien og de kontraktmessige tilleggssytelser for de sikrede leiligheter/lokaler i ansvarstiden. Ansvarstiden er 36 måneder dersom ikke annet er angitt i forsikringsbeviset under Bygning.

6. Skadeoppgjør - A. Tingforsikring

Etter FAL § 8-5, 1. ledd mister sikrede retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner det. Brann, tyveri, hærverk og ran skal meldes til politiet. Selskapet kan også kreve at andre skader blir meldt til politiet. Erstatningen fastsettes etter nedenstående regler, FAL § 6-1 gjelder ikke.

6.1. Bygning

6.1.1. Bygning som repareres eller gjenoppføres innen landets grenser til samme formål innen 5 år av forsikringstaker, eier, ektefelle, samboer eller livsarving. Kjøp av annen bygning regnes ikke som gjenoppføring. Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon eller gjenoppføring til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden. Med gjenoppføringsprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende bygning på skadestedet.

Tap knyttet til estetisk forringelse, hvor nye bygningsdeler ved reparasjon ikke er estetisk lik eldre uskadede

bygningsdeler, erstattes ikke.

Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk erstattes ikke, dette gjelder også merkostnader knyttet til antikvariske verdier i henhold til krav i kulturminneloven.

Del eller komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi før skaden etter fradrag for kostnadene ved riving eller demontering. Dersom omsetningsverdien av den nye eller reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40 % av omsetningsverdien før skaden inntraff.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på gjenoppføringsprisen.

6.1.2. Bygning som repareres eller gjenoppføres innen landets grenser til annet formål, innen 5 år av forsikringstaker, eier, ektefelle, samboer eller livsarving. Erstatningen beregnes som i 6.1.1. men dersom omsetningsverdien av den nye eller reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for hele økningen.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på gjenoppføringsprisen.

6.1.3. Bygning som ikke gjenoppføres eller repareres som nevnt i punkt 6.1.1. eller 6.1.2. Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter punkt 6.1.2., men det kan ikke settes høyere enn reduksjonen i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

6.1.4. Bygning som står foran riving
Erstatningsgrunnlaget er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg eller transport, etter fradrag for utgiftene ved rivingen.

6.2. Maskiner, inventar, løsøre og redskap

6.2.1. Maskiner, inventar, løsøre og redskap som repareres eller gjenanskaffes
Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til gjenanskaffelse eller reparasjon til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Med gjenanskaffelsesprisen menes hva det på skadedagen ville kostet å gjenanskaffe tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ny ting.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde tingen, eller del eller komponent av tingen, ved at brukt blir erstattet med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Fradraget gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av tingens, delens eller komponentens verdi før skaden.

6.2.2. Maskiner, inventar, løsøre og redskap som ikke repareres eller gjenanskaffes

For maskin, inventar, løsøre og redskap som uansett årsak ikke er gjenskaffet eller reparert innen 3 år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som under punkt 6.2.1., men begrenset til nedgang i omsetningsverdien på skadedagen.

Hageanlegg

Erstatningsgrunnlaget for hage, hageanlegg, gårdsplass og tilførselsvei inklusiv oppfylling av utrast tomt, beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon eller gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningen settes til det laveste beløp av gjenoppbyggingskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden på hageanlegget. Erstatningen skal ikke være mindre enn gjenoppbyggingskostnaden for hageanleggets toppsjikt. For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri og lignende.

Kostnader til sikring eller forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage, hageanlegg eller tomt.

Kostnader til forbedringer dekkes ikke.

6.3. Erstatningsberegning

6.3.1. Aldersfradrag

For skade som rammer nedenforstående og som skyldes kortslutning, elektrisk fenomen, annen tilsvarende skade eller brudd på ledning eller utstyr, gjøres det fradrag etter tabellen. Aldersfradraget beregnes av hele reparasjons- eller gjenoppbyggingskostnaden. Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen. For andre skadetyper benyttes fradrag ifølge oppgjørsregler i punkt 6.1. og 6.2.

Antall påbegynte år uten aldersfradrag

Deretter gjøres et prosentvis aldersfradrag per påbegynte år

Utvendige ledninger, tanker og kummer,

inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen av annet materiale enn plast	20 år	5 % - maksimalt 80 %
Varmepumpe	5 år	10 % - maksimalt 80 %
Innvendige varmekabler. Ved punktrepasjon av varmekabel trekkes kun egenandel	15 år	10 % - maksimalt 80 %
Annen innretning for bygningsoppvarming/kjøling, medregnet fyringskjel og utvendige varmekabler	10 år	5% - maksimalt 80 %
Varmtvannsbeholder/-bereder og pumpe eller andre elektriske maskiner/apparater	5 år	10 % - maksimalt 80 %
Innebygget elektrisk komfyr, kjøle- og frysenskap/boks	5 år	10 % - maksimalt 80 %

6.3.2. Egenandel

I erstatningen trekkes dra den egenandel som er nevnt i forsikringsbeviset. Det trekkes én egenandel per skadetilfelle. For brudd på ledning trekkes én egenandel per bruddskade, se punkt 4.4.

For naturskader fratrekkes den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet.

Fradrag etter punkt 6.3.1. skal minst svare til egenandelen og trekkes i stedet for denne.

Glass og skilt

Ved bruddskader og skadeverk som bare rammer glass er egenandel kr 3 000 selv om høyere egenandel er avtalt for forsikringen.

Spesiell egenandel for vannskader

For disse skadetyperne økes egenandelen med kr 5 000 utover avtalt egenandel

- følgeskade ved lekkasje fra vanntilkoblede maskiner og varmvannsbereeder eldre enn 20 år

For disse skadetyperne økes egenandelen med kr 10 000 utover avtalt egenandel

- følgeskade for utett våtrom eldre enn 30 år

- skade ved brudd på innvendig rør eldre enn 50 år

Ved skade forårsaket av snøtyngde og/eller snøpress, trekkes tilleggsegenandel på kr 50 000

Svikt i bærende konstruksjoner

Bolighus inntil 4 boenheter og rekkehus kr 50 000

Andre bygg 5 % av bygningens gjenoppføringspris, minimum kr 30 000

Dersom høyere egenandel er valgt, gjelder denne.

En egenandel gjelder per berørte boenhet.

6.3.3. Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør

- reparasjon eller gjenoppføring

- at selskapet skaffer tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting.

Kontantoppgjør er begrenset til det beløp selskapet hadde måttet betale for reparasjon, gjenoppføring eller gjenanskaffelse. Selskapet kan avgjøre hvilken reparatør eller leverandør som skal brukes.

Arbeidspenger

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Ved reparasjon eller gjenoppføring utført av selskapets avtalepartnere erstattes betalte arbeidspenger etter faktura. Ved reparasjon eller gjenoppføring av annen reparatør eller leverandør enn selskapets avtalepartnere

- dersom våre avtalepartnere ikke kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger etter faktura

- dersom våre avtalepartnere kan utføre arbeidene erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere.

Ved bruk av egne ansatte erstattes dokumenterte lønnsutgifter.

6.3.4. Merverdiavgift

Merverdiavgift erstattes når det er dokumentert at avgiften er betalt. Avgift som kan fradragføres i merverdiavgiftsregnskapet erstattes ikke.

6.4. Fastsettelse av merutgifter jfr punkt 3.7.

Merutgifter ved påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift er differansen mellom gjenoppføringsprisen på bygningen med og uten påbud. Grunnlaget for beregningen er en bygning tilsvarende den forsikrede med samme etasjeantall og størrelse etter utvendige mål.

Dersom bygningen som gjenoppføres er større enn den skadede bygningen, beregnes utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet forholdsmessig etter størrelsen på bygningen som er skadet og bygningen som gjenoppføres.

Dersom gjenoppbygning på samme byggetomt er hindret på grunn av manglende tillatelse fra offentlige myndigheter, gjelder dekningen med de samme betingelser ved gjenoppføring på annet sted. Det er en forutsetning at påbud også gjelder på det nye stedet.

Reparasjon eller gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen. Merutgiftene må være påløpt og dokumentert. Selskapet kan kreve at det søkes om dispensasjon etter plan- og bygningsloven, LOV-2008-06-27-71.

6.5. Skadefastsettelse og erstatningsberegning ved tapt husleie jfr. punkt 3.8.

6.5.1. Erstatningen

er begrenset til det tap som faller innen ansvarstiden, som regnes fra skadedagen. Tapet beregnes på grunnlag av den på skadedagen gjeldende kontraktmessige husleie og de kontraktmessige tilleggssytelser for ansvarstiden med de forandringer som er en følge av avtaler inngått før skaden. For lokaler som eieren selv anvender, og for ledige lokaler fra det tidspunkt da de kunne påregnes utleid, ansettes leien etter gjeldende markedspriser.

Ved beregningen av tapet fratrekkes innsparte utgifter og inntjente rente. Tapet beregnes for den tid som er nødvendig for å bringe bygningen i samme stand som før skaden. Tid som er medgått til forbedring, utvidelse, annen forandring eller at reparasjon helt eller delvis blir avbrutt av streik, lockout eller annen force majeure medregnes ikke. Dersom det som følge av lov eller bestemmelse som har hjemmel i lov, er endelig avgjort at skadet bygning ikke tillates utbedret eller gjenværende bygningsdeler ikke tillates anvend ved gjenoppførelsen, med den følge at tapet derved øker, skal denne økning tas med i beregningen.

Det leietap som forvoldes ved at det ikke lykkes å få lokalet leid ut til den på skadedagen gjeldende kontraktmessige husleie, går innunder forsikringen så lenge tapet faller innenfor ansvarstiden. Erstatningen regnes fra den dag lokalet er fullt ferdig til innflytting, og er begrenset til 3 måneder.

Tapt inntekt til dekning av fellesutgifter beregnes på grunnlag av den på skadedagen fastsatte sum. Erstatningen er begrenset til markedsleie for tilsvarende umøblert boenhet eller boenheter.

6.5.2. Skadefastsettelse og erstatningsberegning ved tapt bruksmulighet av boenhet for boretthaver, se punkt 3.8.2.

Erstatningen er begrenset til det tap som faller innen ansvarstiden, som regnes fra skadedagen. Erstatningen fastsettes til markedsleie for tilsvarende umøblert leilighet. Til fradrag i erstatningen kommer utbetalt erstatning til boligselskapet for tapt inntekt til dekning av fellesutgifter jfr punkt 6.5.1.

6.5.3. Skadefastsettelse og erstatningsberegning ved tapt bruksmulighet av lokaler som ikke er bolig eller fellesarealer.

Erstatningen er begrenset til det tap som faller innen ansvarstiden, som regnes fra skadedagen. Erstatningen fastsettes til markedsleie for tilsvarende uinnredede lokaler. Til fradrag i erstatningen kommer utbetalt erstatning til boligselskapet for tapt inntekt til dekning av fellesutgifter jfr. punkt 6.5.1.

6.6. Prisstigning

Prisstigning regnes i normal reparasjonstid. Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig, og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå. Selskapet erstatter prisstigning dersom skaden er utbedret innen fem år fra skadedagen for bygning, og innen tre år for maskiner og løsøre. Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret. Opptjente renter går til fradrag i oppgjøret.

6.7. Oppgjør til panthaver, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma og lignende, og overtagelse av panterett.

Overfor panthaver, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma og lignende er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende beløp

- nedgangen i tingens omsetningsverdi som følge av skaden
 - den økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.
- Overfor panthaver er dessuten erstatningen begrenset til tap som panthaver får på grunn av skaden ved realisasjon av pantet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Disse bestemmelsene gjelder ikke leaset fast eiendom. Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff. Er selskapet ansvarlig overfor panthavere, men ikke overfor eieren, trer selskapet inn i panthavers rett i den utstrekning det betales erstatning til ham. Når selskapet trer inn i panthavers rett, gjelder dette likevel ikke til fortrenghet for panterettigheter som gjaldt da forsikringstilfellet inntraff og forsikringstilfellet omfattes av forsikringen.

6.8. Skjønn

Fastsettelse av skadens størrelse og verdier avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller selskapet krever det. Skjønn gjennomføres i henhold til bestemmelser i Generelle vilkår BGE90080, kapittel 3.

7. Forutsetninger og begrensninger - Tingforsikring

Selskapet tar forbehold om at ansvaret kan reduseres eller falle helt bort dersom nedenstående forutsetninger ikke er oppfylt. Se FAL §§ 4-6, 4-8 og 4-9.

7.1. Sikkerhetsforskrift

Selskapets forutsetter at Sikkerhetsforskrift for Boligselskapsforsikring FB020, blir overholdt. Sikkerhetsforskriftene er tatt inn i forsikringsbeviset.

Dersom sikrede ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, avgjøres det under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers om selskapet skal betale noe, og i tilfellet hvor mye, se FAL § 4-8. Ved utleie av forsikret ting skal forsikringstaker gjøre leietaker kjent med gjeldende sikkerhetsforskrifter.

B. Ansvarsforsikring

1. Hva forsikringen omfatter - B. Ansvarsforsikring

- sikredes erstatningsansvar som eier av den forsikrede eiendom
 - byggherreansvar ved rehabilitering og vedlikehold - byggeransvar ved påbygg eller nybygg med projektkostnad inntil kr 10 000 000.
 Det er en forutsetning at skaden konstateres i forsikringstiden.

1.1. Presisering

Med personskade menes skade, død eller sykdom påført en annen person. Med tingskade menes tap av eller fysisk skade påført en annens løse (herunder dyr) eller fast eiendom. Forsikringen omfatter også sikredes erstatningsansvar for formueskade som er en følge av dekningsmessig ting- eller personskade.

Skaden blir dekket etter gjeldende vilkår på det tidspunkt skaden konstateres.
 Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende forhold, handling eller unnlatelse, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle og reguleres av vilkårene på det tidspunkt da første skade konstateres. Har flere sikrede medvirket til en skade, regnes også dette som ett skadetilfelle.
 Uten særskilt avtale, dekker ikke forsikringen skader som konstateres etter at forsikringen har opphørt.

2. Forsikringssum og egenandel - B. Ansvarsforsikring

2.1. Forsikringssum

Ved hvert skadetilfelle er selskapets erstatningsplikt begrenset til kr 10 000 000 dersom ikke annet er avtalt i forsikringsbeviset.

Forsinkelsesrente, jfr lov av 17. desember 1976, dekkes for den del av kravet som overskrider egenandelen, selv om forsikringssummen dermed overskrides. Selskapets maksimale ansvar for alle skadetilfeller som etter kapittel 10, skal anses konstatert i ett og samme forsikringsår, er begrenset til det dobbelte av forsikringssummen.

2.2. Egenandel

Ved hvert skadetilfelle bærer sikrede den avtalte egenandel. Ved ansvar for tingskade som skyldes

- varme arbeider
 - utendørs sandblåsing
 - utendørs sprøytemalingsarbeider eller
 - brudd på vann- eller kloakkledning eller oversvømmelse eller tilbakeslag gjennom kloakk eller overvannsledning som sikrede er eier av
 beregnes i tillegg til avtalt egenandel en særskilt egenandel på 10 % av selskapets erstatningsplikt, minimum 1G, maksimum 5G på det tidspunkt skaden konstateres.
 Med varme arbeider er ment arbeide hvor det blir benyttet arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister eller varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

3. Begrensninger som gjelder - B. Ansvarsforsikring

Dersom ikke annet er avtalt, svarer selskapet ikke for

3.1. Personskader egne ansatte

Ansvar for personskader som rammer noen som er eller har vært ansatt hos sikrede når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

3.2. Ting i varetekt

Ansvar for skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på hans vegne har i sin varetekt på skadeårsakstidspunktet for:

- salg, utleie, fremvisning, demonstrasjon og lignende
 - bruk, leie, lån, oppbevaring - flytting, installasjon, reparasjon, ombygging eller annen bearbeidelse.

3.3. Forurensning

Ansvar for skade voldt ved forurensning med mindre årsaken er plutselig og uforutsett.

Med forurensning menes

- tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen
 - støy og rystelser
 - lys og annen stråling som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet.

3.4. Eier/Familie

Ansvar overfor

- sikredes innehaver(e) eller deres familie
- selskap tilhørende samme konsern som sikrede - selskap hvor sikredes daglige leder eller styremedlemmer eller deres familier har bestemmende innflytelse eller minst 50 % eierinteresse.

Til familien regnes ektefelle eller registrert partner, sikredes og ektefelles eller registrert partners foreldre, søsken og barn samt deres ektefeller eller registrerte partnere.

Samboere likestilles med ektefeller.

Med samboere menes personer med felles husholdning som lever i et ekteskapslignende forhold, og som har samme bopel i henhold til Folkeregisteret.

3.5. Kontrakt

Ansvar i henhold til kontrakt

- ansvar som utelukkende bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti avgitt før eller etter skaden og som går ut over hva som følger av alminnelig erstatningsrett
- ansvar sikrede endelig må bære fordi han har gitt avkall på sin rett til regress
- ansvar for skade som skyldes at sikredes ytelse i henhold til kontrakt eller avtale er forsinket eller uteblitt
- ansvar for skade på sikredes leveranse, arbeid eller entrepris, når skaden voldes før endelig overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overlevering
- omkostninger eller nødvendig skadeforvoldelse ved tilkomstarbeider for å utbedre mangel ved den leverte ytelse.

3.6. Grunnarbeider, ras, jordforskyvning, dambrudd

Ansvar for skade på ting

- oppstått ved gravings-, sprengnings-, pelings-, spuntnings-, eller rivningsarbeid, eller ved ras, jordforskyvning og dambrudd.

3.7. Eier, fører av motorvogn med mere

Ansvar som eier, fører eller bruker

- av motorvogn, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri over 750 kg, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

3.8. Bøter og lignende

Ansvar for erstatning etter lov om skadeerstatning

- skadeerstatning av 13. juni 1969 § 3-5 (oppreisning) eller for bøter og lignende, herunder Punitive Damages og Exemplary Damages.

3.9. Medeier

Ansvar overfor medeier

- for skade på ting som eies i fellesskap.

3.10. Sopp, vann, råte med mere

Ansvar for skade som følge av

- vann, sopp, -, skadedyr-, insekt- eller råteskader.

3.11. Farlige stoffer

Ansvar for skade indirekte eller direkte

- voldt av Formaldehyde, Diethylstilbestrol, Asbest, Kugalskap (BSE/TSE), elektromagnetiske felt (EMF), tobakksprodukter, blodprodukter, legemidler, PFAS (per- og poly-fluor-alkyl-stoffer) eller Thalidomide.

3.12. Naturmangfold

Ansvar for skade i medhold av forvaltning av Lov om forvaltning av naturens mangfold av 1.7.2009.

4. Sikredes plikter ved skadetilfelle - B. Ansvarsforsikring

4.1. Begrense tap

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

4.2. Regresskrav

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil selskapet selv kan ivareta sin interesse.

4.3. Melde skade

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet.

4.4. Dokumentasjon

Når erstatningskrav er reist mot sikrede, eller direkte mot selskapet, plikter sikrede for egen regning å

- gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen
 - utføre de undersøkelser og utredninger selskapet finner nødvendig og å møte ved forhandlinger eller rettergang.
- Uten selskapets samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke selskapet.

C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

1. Hvem forsikringen gjelder for - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Forsikringen gjelder for nåværende tidligere eller fremtidig styremedlem og fast ansatt forretningsfører når forsikringen er tegnet av et boligselskap.

2. Hvor forsikringen gjelder - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen erstatningsansvar for skade som inntreffer i Norge og som pådras etter gjeldende rett i Norge.

3. Hva forsikringen omfatter - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

3.1. Sikredes ansvar

Forsikringen dekker erstatningsansvar for formueskade som styremedlemmene og fast ansatt forretningsfører på grunn av uaktsomhet kan pålegges med hjemmel i lov om burettslag paragraf 12-1.

Med formueskade menes økonomisk tap som ikke er en følge av, eller står i sammenheng med, skade på personer eller ting.

3.2. Dekningsprinsipp

Forsikringen dekker erstatningskrav som første gang skriftlig er varslet eller fremsatt mot sikrede eller direkte mot selskapet i forsikringsperioden.

Forsikringen dekker kun erstatningsansvar for handlinger eller unnlatelser foretatt i tidsrom hvor sikrede har hatt løpende gyldig styreansvarsforsikring.

Dersom vilkår eller forsikringssum endres i forsikringstiden, gjelder endringen bare for skader hvor den ansvarsbetingende handling eller unnlåtelse finner sted etter at endringen er trådt i kraft. Dersom den ansvarsbetingende handling eller unnlåtelse finner sted før endringen trådte i kraft, gjelder de vilkår og den forsikringssum som var gjeldende på tidspunktet for den ansvarsbetingende handling eller unnlåtelse.

3.3. Serieskader

Alle krav som fremsettes mot en eller flere sikrede som følge av de samme, beslektede eller gjentatte handlinger eller unnlatelser, skal regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt krav første gang er varslet eller fremsatt.

4. Forsikringssum og egenandel - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

4.1. Forsikringssum

Selskapets samlede erstatningsplikt er begrenset til forsikringssum kr 2 000 000 for alle krav varslet eller fremsatt i en og samme forsikringsperiode.

4.2 Egenandel

Det beregnes ingen egenandel ved skade.

5. Begrensninger - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Forsikringen dekker ikke krav som bygger på, eller direkte eller indirekte er en følge av, ansvar for

5.1. Annen forsikring

Formueskade som er omfattet av annen forsikring, eller ansvar som ansvarlig for å tegne eller holde i kraft alminnelig tilgjengelige forsikringer.

5.2. Rettstridig vinning

Formueskade påført noen ved at sikrede har forsøkt å skaffe eller har skaffet eller medvirket til å skaffe seg selv eller andre en rettstridig vinning. Dette gjelder uavhengig av om sikredes handling kan medføre straff eller ikke.

5.3. Skatter, avgifter, bøter og lignende

Formueskade i form av skatter, avgifter, bøter og lignende, uansett årsak, herunder Punitive Damage og Exemplary Damages.

5.4. Krenkelse av immaterielle rettigheter

Formueskade som skyldes krenkelser av opphavsrett, patentrett, mønsterrett, varemærkerett og lignende immaterielle rettigheter.

5.5. Profesjonsansvar

Formuesskade hvor sikrede kan ilegges et profesjonsansvar.

5.6. Feil eller mangel ved produkt

Formueskade som skyldes feil eller mangel ved et produkt.

5.7. Kjente skader/krav

Formueskade som utspringer fra krav som er fremmet mot sikrede før forsikringens ikrafttredelse, og krav som er eller burde vært, kjent for sikrede eller forsikringstaker før forsikringen trådte i kraft. Det samme gjelder for formueskade som bygger på faktiske omstendigheter som var, eller burde vært, kjent for sikrede eller forsikringstaker for dette tidspunkt.

5.8. Farlige stoffer

Forsikringen gjelder ikke utgifter for skade som indirekte eller direkte er voldt av Formaldehyde, Diethylstilbestrol, Asbest, Kugalskap (BSE/TSE), elektromagnetiske felt (EMF), genmodifiserte organismer, tobakksprodukter, blodprodukter, PFAS (per- og poly-fluor-alkyl-stoffer) eller legemidler.

5.9. Ansvar for skade voldt ved forurensing

Ansvar som direkte eller indirekte skyldes eller er en følge av inntruffet forurensning eller miljøskaade.

6. Opphør av forsikringen - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Ved eierskifte opphører forsikringen. Det samme gjelder om forsikringstaker går konkurs eller blir satt under administrasjon. Dersom datterselskap(er) går konkurs eller blir satt under administrasjon, opphører forsikringen for datterselskap(ene). Med eierskifte menes oppkjøp av mer

enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene i selskapet, eller fusjon/sammenslåing mellom aksjeselskapet og annen enhet som medfører at aksjeselskapet opphører å eksistere, eller oppkjøp av mer enn 50 % av aksjeselskapets eiendeler.

7. Forsikringstakers opplysningsplikt - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Forsikringstakeren skal, både ved tegning og i løpet av forsikringsperioden, av eget tiltak gi opplysninger om vesentlige endringer i selskapets virksomhet, i form av art og omfang, som forsikringstakeren må forstå er av vesentlig betydning for Trygs vurdering av risikoen. Har forsikringstakeren forsømt sin opplysningsplikt om forhold som kan ha betydning for Trygs vurdering av

risikoen, bortfaller eller settes ned Trygs erstatningsplikt, jf. FAL paragrafene 4-1, 4-2 og 4-3.

Brudd på forsikringstakers opplysningsplikt kan kun gjøres gjeldende overfor den/de sikrede om var kjent med at slikt brudd forelå.

8. Endring av risiko - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Hvis det premieberegningssgrunnlag, herunder virksomhetsart, selskapsstruktur og geografisk område forsikringstaker har oppgitt, endres slik at det betinger en høyere premie, tas det forbehold om at Trygs ansvar kan settes ned forholdsmessig jf. FAL paragraf 4-6.

Et slikt forbehold kan ikke gjøres gjeldende dersom sikrede verken visste eller burde vite at forholdet ble endret, eller dersom forsikringstilfellet ikke skyldes det endrede forhold.

9. Sikredes plikter ved skadetilfelle - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

Må sikrede forstå at selskapet kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil Tryg selv kan vareta sitt tarv.

Er forsikringstilfellet inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til Tryg. Når erstatningskrav er reist mot sikrede, eller direkte mot Tryg, plikter sikrede for egen

regning å

- gi Tryg de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som Tryg trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen
- utføre de undersøkelser og utredninger Tryg finner nødvendig og å møte ved forhandlinger eller rettergang. Uten Trygs samtykke må ikke sikrede innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav. Sikredes innrømmelser overfor skadelidte binder ikke Tryg.

10. Trygs plikter ved skadetilfelle - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Når erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, påtar Tryg seg å

- utrede om erstatningsansvar foreligger
- forhandle med skadelidte
- betale de nødvendige omkostninger for avgjørelse av erstatningsspørsmålet i samsvar med punkt 4.1.
- betale den erstatning og de omkostningene som overstiger egenandelen.

Hvis erstatningsansvaret dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene forholdsmessig etter partenes økonomiske interesse i saken. Det samme gjelder dersom erstatningsansvaret overstiger forsikringssummen. Er Tryg villig til å forlike saken eller stille

forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Forsikringstakers utgifter til egen advokat/rettshjelper eller sakkyndig dekkes kun i den utstrekning dette på forhånd er avtalt med Tryg.

Tryg har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

Fremsettes krav om erstatning direkte mot Tryg, skal Tryg varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Trygs innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

11. Medforsikring - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Når noen er medforsikret etter vilkårenes punkt 1. eller annen bestemmelse i forsikringsavtalen, gjelder følgende

11.1 Forsikringsrettslige innsigelser

Trygs forsikringsrettslige innsigelser overfor forsikringstakeren kan også gjøres gjeldende overfor den medforsikrede.

11.2. Endring, oppsigelse eller annet opphør

Forsikringsavtalen kan endres, sies opp, flyttes til annet selskap eller falle bort uten varsel til den medforsikrede.

11.3. Forsikringsoppgjør

Tryg kan med bindende virkning for medforsikrede forhandle med forsikringstakeren om forsikringsoppgjøret eller utbetale erstatning til forsikringstakeren. Ved overtredelse av sikkerhetsforskrifter gjelder det samme også hvis forsømmelsen er begått av personer som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten eller av arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede.

12. Meldefrist - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Sikrede mister retten til å kreve erstatning av Tryg dersom kravet ikke er meldt til Tryg innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet mot Tryg.

13. Lovvalg og verneting for forsikringsavtalen - C. Styreansvarsforsikring for boligselskap

Enhver tvist som angår forståelse, gyldighet og virkning av denne forsikring skal avgjøres etter norsk rett og søksmål skal anlegges for norsk domstol.

D. Yrkesskadeforsikring

1. Hvem forsikringen omfatter - D. Yrkesskadeforsikring

Selskapet svarer for erstatningsansvar ved yrkesskade og yrkessykdom i henhold til lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989, dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til § 2a og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker etter § 2b samme lov. Denne bestemmelse gjelder også for

borettslagets/sameiets styremedlemmer i den utstrekning disse er omfattet av loven. Erstatning utbetales i henhold til forskrifter om standardisert erstatningsutmåling ved yrkesskade og yrkessykdommer vedtatt i Statsråd 21.12.1990. Borettslaget/sameiet plikter likevel å tegne særskilt forsikring for alle arbeidstakere som ikke er ansatt

tilfeldig og kortvarig.

Forsikringen gjelder ikke

- når det er dekket særskilt yrkesskadeforsikring for sikredes ansatte eller

- når huseierforholdet inngår som en del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomhet.

2. Hvor forsikringen gjelder - D. Yrkesskadeforsikring

Forsikringen gjelder skader og sykdommer som arbeidstakeren ihht punkt 1 påføres i arbeid, på arbeidsstedet, i arbeidstiden.

3. Hva forsikringen omfatter - D. Yrkesskadeforsikring

Uten hensyn til om noen har skyld i skaden, svarer selskapet i henhold til lov om yrkesskadeforsikring 16. juni 1989, yrkesskadeforsikringsloven, for det tap den som regnes som arbeidstaker i henhold til punkt 1 ovenfor, er påført ved yrkesskade eller yrkessykdom som konstateres i forsikringstiden.

Erstatning utbetales i henhold til **Forskrift om standardisert erstatning etter lov 16. juni 1989 nr 65 om yrkesskadeforsikring**, gitt med hjemmel i lov av 16. juni 1989 nr 65 om yrkesskadeforsikring § 13 annet ledd.

Kapittel 1. Innledning

§ 1-1. Anvendelsesområde

Beregningen av erstatning etter lov av 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring skjer etter reglene i denne forskrift. Erstatning for tap av forsørger til andre personer som omfattes av forskriften §§ 6-1 og 6-2, skal likevel beregnes etter de alminnelige reglene i lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 3-4.

§ 1-2. Tilleggserstatning

Skadelidte som ikke fyller vilkårene for ytelser ved yrkesskade etter folketrygdlovens kapittel 11, kan kreve tilleggserstatning. Tilleggserstatningen skal fastsettes slik at skadelidte så langt det er mulig settes i samme stilling som om slike ytelser hadde vært tilstått. Ved fastsettelsen av tilleggserstatningen skal det gjøres fradrag for trygdeytelser og andre ytelser som gir tilsvarende kompensasjon.

§ 1-3. Folketrygdens grunnbeløp Erstatningsberegningen etter forskriftens kapittel 3, 4 og 6 skjer etter folketrygdens grunnbeløp (G) på oppgjørstidspunktet jfr folketrygdlovens § 6-2.

§ 1-4. Skadelidtes alder

Beregningen skal knyttes til skadelidtes alder ved tidspunktet for oppjøret. I § 4-2 knyttes beregningen til alderen da skaden eller sykdommen ble konstatert etter lov om yrkesskadeforsikring § 5 annet ledd tredje punktum. I § 6-1 legges alderen ved dødsfallet til grunn.

Kapittel 2. Påførte utgifter og fremtidige utgifter, tapt inntekt

§ 2-1. Påførte utgifter

Påførte utgifter fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt, jfr skadeserstatningslovens § 3-1. Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven fra en måned etter at krav om dekning av en bestemt utgift er sendt til

forsikringselskapet.

§ 2-2. Framtidige utgifter

Framtidige utgifter erstattes individuelt, jfr skadeserstatningsloven § 3-1. Engangserstatning for gjennomsnittlige framtidige årlige utgifter fastsettes slik

Skadelidtes alder

Under 35 år 21 ganger årlige utgifter
mellom 35 og 49 år 19 ganger årlige utgifter
mellom 50 og 59 år 16 ganger årlige utgifter
mellom 60 og 69 år 14 ganger årlige utgifter
over 70 år 8 ganger årlige utgifter

§ 2-3. Tapt inntekt

Tapt inntekt i tiden fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt jfr skadeserstatningsloven § 3-1. Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven i tillegg til erstatningsbeløpet. Renten beregnes særskilt for hvert kalenderår. For inntektstap for et helt kalenderår regnes renten med utgangspunkt 1. juli dette året. Rente løper likevel tidligst fra en måned etter at melding om skadetilfellet er sendt til forsikringselskapet.

Kapittel 3. Tap av framtidig inntekt

§ 3-1. Grunnlaget for beregningen

Grunnlaget for beregningen av det framtidige inntektstapet er den pensjonsgivende inntekt, jfr folketrygdloven § 6-4, i året før skaden eller sykdommen ble konstatert. Det tas ikke hensyn til begrensning som nevnt i folketrygdlovens § 6-4 femte ledd. Hvis skadelidtes antatte pensjonsgivende inntekt, uten skaden eller sykdommen, i året skaden eller sykdommen ble konstatert, gir et høyere grunnlag, legges denne til grunn. Tilsvarende gjelder hvis skadelidte i et senere inntektsår har oppnådd en pensjonsgivende inntekt som gir et høyere grunnlag. Hvis det er særlige holdepunkter for å anta at grunnlaget for beregningen etter første og annet ledd avviker vesentlig fra det som ville vært skadelidtes alminnelige inntektsnivå uten skaden eller sykdommen, skal grunnlaget for beregningen settes til dette nivået.

§ 3-2. Grunnerstatning

Grunnerstatningen fastsettes slik

Inntektgrunnlaget for beregningen. Grunnerstatning i antall G.

Til og med 7 G 22G
over 7G til og med 8G 24G
over 8G til og med 9G 26G
over 9G til og med 10G 28G

over 10G 30G

Fastsettelsen av inntektsgrunnlaget for beregningen skjer i forhold til G den 1. januar i det inntektsåret inntekten er opptjent.

§ 3-3. Skadelidtes alder

Erstatningsbeløpet ved 100 % ervervsmessig uførhet beregnes slik i forhold til grunnerstatningen

- Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen
- For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 5 % av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 10 % av grunnerstatningen.
- Er skadelidte 35-44 år, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 45 år med 3,5 % av grunnerstatningen.
- Er skadelidte 34 år eller yngre, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 35 år med 2,5 % av grunnerstatningen. I tillegg forhøyes erstatningen med 35 % av grunnerstatningen.

§ 3-4. Tap av deler av ervervsevnen

Har skadelidte bare tapt deler av sin ervervsevne, reduseres erstatningen tilsvarende.

§ 3-5. Tidligere uføre

Var skadelidte uavhengig av den aktuelle skaden eller sykdommen 50 % ervervsmessig ufør eller mer, kan han eller hun kreve erstatningen utmålt etter skadeerstatningsloven § 3-1 hvis dette leder til høyere erstatning enn utmåling etter reglene her.

Kapittel 4 Menerstatning.

§ 4-1. Grunnerstatning.

Grunnerstatningen fastsettes slik

Medisinsk invaliditet. Grunnerstatning i antall G

15-24 %	0,75
25-34 %	1,00
35-44 %	1,50
45-54 %	2,00
55-64 %	2,50
65-74 %	3,00
75-84 %	3,75
85-100 %	4,50

Skade som er betydelig større enn det som gir grunnlag for invaliditetsgrad 100 % 5,50

§ 4-2. Skadelidtes alder

Menerstatning beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

- Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen
- For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 2 % av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 50 % av grunnerstatningen.
- For hvert år skadelidte er yngre enn 45 år, forhøyes erstatningen med 2 % av grunnerstatningen.

Kapittel 5. Etteroppgjør ved endringer i ervervsmessig uføregrad eller medisinsk invaliditet § 5-1.

Er erstatningen fastsatt etter § 2-2, eller kapittel 4 og skadelidtes ervervsmessige uføregrad eller medisinske invaliditet som følge av ulykken endrer seg vesentlig, kan skadelidte kreve etteroppgjør. Krav om etteroppgjør må framsettes innen 5 år etter at oppgjøret var avsluttet. Ved

etteroppgjør etter kapittel 3 og 4 beregnes først differansen mellom erstatningen skadelidte fikk ved oppgjøret og den erstatningen skadelidte ville ha fått ved oppgjøret om den nye invaliditetsgraden var blitt lagt til grunn. Deretter beregnes tilleggserstatningen på grunnlag av G på det nye oppgjørstidspunktet.

Kapittel 6. Erstatning ved dødsfall

§ 6-1. Erstatning til ektefelle eller samboer.

Erstatning til ektefelle eller samboer ved dødsfall er 15G. En person anses ikke som ektefelle etter første ledd når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for, eller gitt bevilging til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Som samboer etter første ledd regnes

- person som avdøde har levet sammen med i ekteskapslignende forhold hvis det i folkeregisteret framgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- person som hadde felles barn og felles bolig med avdøde.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås.

For hvert år avdøde var over 46 år, reduseres erstatningen etter første ledd med 5 %, likevel ikke med mer enn 80 %. Den erstatningsberettigede har krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§ 6-2. Erstatning til barn ved tap av forsørger

Erstatningen fastsettes slik

Barnets alder da Erstatning forsørgeren døde i antall G.

under 1 år	6,5	10 år	3,5
1 år	6,0	11 år	3,0
2 år	6,0	12 år	2,5
3 år	5,5	13 år	2,5
4 år	5,0	14 år	2,0
5 år	5,0	15 år	2,0
6 år	4,5	16 år	1,5
7 år	4,0	17 år	1,5
8 år	4,0	18 år	1,0
9 år	3,5	19 år	1,0

Erstatning beregnes særskilt for hvert barn. Var avdøde eneforsørger, får barnet dobbelt så stor erstatning. Den erstatningsberettigede har krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§ 6-3 Erstatning av begravelleskostnader

Kostnader ved begravelen erstattes med 1/2 G. Dette gjelder selv om avdøde ikke etterlater seg personer som har krav på erstatning for tap av forsørger.

Kapittel 7 Ikrafttredelse

§ 7-1

Forskriften trådte i kraft 1. januar 1991. Partene kan avtale at reglene i forskriften skal legges til grunn også for skader som er konstatert før ikrafttredelsen.

4. Regress - D. Yrkesskadeforsikring

Kan sikrede forlange at en tredjemann erstatter tapet, inntre selskapet ved utbetaling av erstatning i sikredes rett mot tredjemann.

E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

1. Hvem forsikringen omfatter - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringen omfatter

- alle som utfører dugnad for boligselskapet
- styremedlemmer
- barn, barnebarn eller fosterbarn av beboere i bolig

tilhørende forsikret boligselskap til og med det året barnet fyller 16 år.

2. Når forsikringen gjelder - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Ulykkesforsikringen for dugnadsarbeid gjelder under organisert, felles dugnadsarbeid, utført for boligselskapet ved boligselskapets medlemmer, deres faste husstandsmedlemmer og boligselskapets eventuelle leietakere samt andre som deltar i dugnaden. Forsikringen gjelder ikke for utførelse av innvendig vedlikehold etter husleiekontraktens bestemmelser.

rammer styremedlemmer under styremøte og på direkte vei til eller fra styremøte samt under arbeid i styrets regi på forsikringsstedet.

Ulykkesforsikringen gjelder for barn, barnebarn eller fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap ved ulykkeskader som inntreffer under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater.

Ulykkesforsikringen gjelder også for ulykkeskade som

3. Hvor forsikringen gjelder - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Ulykkesforsikringen gjelder i Norge.

4. Hvilke ulykkeskader forsikringen omfatter -E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringen omfatter ulykkeskade som rammer forsikrede. Med ulykkeskade menes en fysisk skade på kroppen som er forårsaket av en plutselig og uventet, ytre fysisk hendelse - et ulykkestilfelle - som skjer i forsikringstiden. Forsikringstilfellet inntreffer når ulykkestilfellet finner sted. Skade på sinnet, for eksempel sjokk, regnes ikke som ulykkeskade med mindre det samtidig er oppstått en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig invaliditet. Skade på sinnet dekkes kun i den utstrekning

diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, punkt F43, 1 (PTSD) er oppfylt.

Forsikringen omfatter også ulykkeskade som rammer barn som beskrevet i punkt 2 og som har inntrefft under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater på forsikringsstedet.

5. Unntak og alminnelige forutsetninger for forsikringen - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

5.1. Skader og sykdommer som ikke er omfattet

- ulykkesskader som skyldes aktiviteter som er unntatt i forsikringsbevis eller vilkår
- ulykkesskader som skyldes sykdom eller sykkelig tilstand
- tannskader som skyldes spisning
- vansirende skader som ikke er i ansiktet
- artritt (betennelse i ledd)
- hjerteinfarkt, angina pectoris
- forgiftning som skyldes mat, drikke eller nytelsesmidler
- infeksjonssykdommer som skyldes smitte, stikk eller bitt (for eksempel HIV, Hepatitt-B, Borellia, Malaria). Sårinfeksjoner og blodforgiftning er likevel dekket.
- psykiske lidelser. Posttraumatisk stresslidelse er likevel dekket, forutsatt at diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, kapittel F43, 1-PTSD er oppfylt. Lidelsen må ha oppstått som følge av, eller samtidig med en ulykkesskade.

Er det sannsynlig at en sykkelig tilstand eller at sykkelige anlegg har medvirket til skaden, settes erstatningen ned. Erstatningen reduseres i forhold til betydningen den sykelige tilstanden eller anlegget har hatt for skaden.

5.2. Forsikringen gir ikke rett til erstatning ved sykdom eller skade oppstått ved

- Gjelder ikke barn under 16 år: Forsikringen gir ikke rett til erstatning ved sykdom eller skade oppstått ved
- basehopp og strikkehopp
 - flyving med mikrolette og ultralette fly
 - boksing, bryting, judo og karate eller annen kamp- og selvforsvarssport
 - utøvelse av motorsport med bil, motorsykkel, snøscooter, vannscooter og båt
 - utøvelse av profesjonell idrett. Idrett regnes som profesjonell hvis den utøves mot inntekt eller sponsormidler på 1 G eller mer per år (G = grunnbeløpet i folketrygden)
 - yrkesdykking
 - dykking uten gyldig internasjonalt sportsdykkersertifikat (PADI, CMAS, NI) for den aktuelle dyden
 - misbruk av medisiner
 - inntak av rusmidler og skadelige stoffer
 - deltakelse i slagsmål eller forbrytelse
 - ekspedisjoner og ekspedisjonslignende reiser. Med dette menes reiser til vanskelig tilgjengelige områder, uten offentlig kommunikasjon, med dårlig infrastruktur og ofte med behov for spesialutstyr eller spesialutrustning.

Omstendigheter som karakteriserer slike reiser vil være for eksempel

- reisen krever særlige helsemessige/fysiske forutsetninger
- reisen krever spesiell kompetanse/kurs/ forberedelser
- hensikten med reisen er å utforske, undersøke eller bryte barrierer
- reisearrangøren tilrettelegger særlig beredskap for evakuering, medisinsk personell, søk og leteaksjon og så videre.

5.3. Forsettlige og grovt uaktsomme handlinger

Dersom forsikrede forsettlig har fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Har den forsikrede ved grov uaktsomhet fremkalt forsikringstilfellet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Unntaket for forsettlige og grovt uaktsomme handlinger gjelder likevel ikke hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

Selv mord eller forsøk på selvmord er dekket hvis det skyldes en akutt sinnsforvirring, og ikke sinnslidelse i medisinsk forstand. Dette gjelder ikke barn under 18 år. Se FAL §§ 4-9, 13-8 og 13-9.

6. Forsikringssum - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Forsikringssum inntil fylte 75 år

kr 500 000 ved død.

kr 1 000 000 ved 100 % medisinsk invaliditet.

Behandlingsutgifter er dekket med 5 % av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Forsikringssum etter fylte 75 år

kr 200 000 ved død.

kr 200 000 ved 100 % medisinsk invaliditet.

Behandlingsutgifter er dekket med 5 % av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Forsikringssum barneulykke

kr 100 000 ved død

kr 1 000 000 ved 100 % medisinsk invaliditet.

Behandlingsutgifter er dekket med 5 % av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

7. Andre bestemmelser for forsikringen - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

7.1. Melding om forsikringstilfelle

Den som har rett til erstatning, mister retten dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at den berettigede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet.

Avslår selskapet krav om erstatning helt eller delvis, mister vedkommende retten til erstatning hvis ikke sak er anlagt eller nemndbehandling krevd innen 6 måneder etter at han eller hun fikk skriftlig melding om avslaget. Meldingen må

angi fristens lengde, hvordan den avbrytes og følgen av at den oversittes, jfr FAL § 18-5.

7.2. Opplysningsplikt ved erstatningsoppgjør

Den som fremsetter krav mot selskapet skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham eller henne og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet.

8. Skadeoppgjør og ytelser - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

8.1. Dødsfall

8.1.1. Har ulykkeskaden medført døden innen 1 år, betales dødsfallserstatning med den forsikringssum som er nevnt i forsikringsbeviset.

Eventuell invaliditetserstatning som måtte være betalt for samme skade kommer til fradrag. Dør den forsikrede av annen årsak innen 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning.

8.1.2. Utbetaling av dødsfallserstatning

Utbetaling i henhold til FAL § 15-1. Dersom ikke annet er bestemt tilfaller dødsfallserstatningen gjenlevende ektefelle. En person anses ikke som ektefelle når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for, eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Hvis forsikrede ikke etterlater seg ektefelle tilfaller dødsfallserstatningen arvinger etter lov eller testament.

8.1.3. Individuell begunstigelse i henhold til FAL § 15-2. Dersom forsikrede har for denne forsikringen oppnevnt begunstiget i testament eller oppnevnt særskilt begunstigelse i avtalen, bortfaller punkt 8.1.2. for vedkommende.

8.2. Invaliditet

Har ulykkeskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det betales invaliditetserstatning. For fullstendig invaliditet betales hele forsikringssummen, for delvis invaliditet, en tilsvarende mindre del av den.

Dør den forsikrede senere enn 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales invaliditetserstatning forutsatt at det må antas at skaden ville ha medført livsvarig invaliditet. Dør den forsikrede innen 1 år etter at ulykkeskaden inntraff, betales ikke invaliditetserstatning.

8.3. Beregning av invaliditetsgrad

8.3.1. Graden av invaliditet

fastsettes av spesialist eller lege på grunnlag av Forskrift om menerstatning ved yrkesskade av 21. april 1997, basert på den funksjonsnedsettelse ulykken har forårsaket.

8.3.2. Invaliditetsvurdering ved tidligere nedsatt funksjonsevne.

Tap eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkeskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.

8.3.3. Invaliditetsvurdering og erstatningsutbetaling

Invaliditetsgraden vurderes tidligst 1 år etter at ulykkeskaden inntraff. Mener noen av partene at invaliditetsgraden kan forandre seg vesentlig, kan det kreves at endelig oppgjør utstår.

Den forsikrede er pliktig til å la seg undersøke av den lege som selskapet utpeker. Hvis den forsikrede ikke oppfyller denne forpliktelse, kan selskapet stoppe enhver utbetaling av erstatning. Undersøkelsen betales av selskapet. Kan det antas at tilstanden ville bli bedret ved operasjon eller annen behandling, og den forsikrede uten rimelig grunn vegrer seg for å underkaste seg slik behandling, skal det likevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling kan antas å ville ha medført.

8.4. Behandlingsutgifter

Gjelder kun for personer som er medlem av Norsk Folketrygd.

Selskapet dekker utgifter til behandling som foretas innen 2 år fra skadedagen. Frem til dette tidspunkt erstattes følgende utgifter med inntil 5 % av forsikringssummen ved invaliditet

- lege og tannlege. Ved tannskader er forsikringen utvidet til å dekke nødvendige utgifter til behandling som foretas innen 3 år fra skadedagen. Tannskade som følge av spising

er unntatt.

- forbindelsessaker og medisin foreskrevet av lege eller tannlege
- proteser
- behandling og opphold i sykehus samt fysikalsk eller kiropraktor behandling når den er foreskrevet av lege
- reise til og fra hjemstedet for behandling som nevnt ovenfor

Erstatningen begrenses til utgifter med rimeligste transportmiddel når en tar hensyn til forsikredes tilstand.

Utgifter til opphold i hotell, opptreningsinstitusjon og lignende, erstattes ikke. Utgifter til opphold eller behandling i private sykehus eller hos privatpraktiserende leger uten offentlig driftstilskudd erstattes ikke.

Forsikrede plikter å legge frem legitimert oppgave over utgifter som kreves erstattet og har bare krav på erstatning for den del av utgiftene som overstiger det som kan kreves dekket fra annet hold.

9. Utbetaling av erstatning - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

9.1. Utbetaling av dødsfallserstatning

Erstatningen forfaller til betaling når selskapet har hatt rimelig tid til å klarlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

Menerstatningskrav etter denne dekningen kan ikke overdras. Det kan kun overføres ved arv dersom kravet er godkjent eller gjort gjeldende ved søksmål, jfr Lov om Skadeerstatning 13. juni 1969, skl, § 3-10.

9.2. Utbetaling av invaliditetserstatning

Erstatningen forfaller til betaling når den medisinske invaliditet er fastsatt av medisinsk sakkyndig som selskapet og forsikrede godkjenner.

10. Renter av erstatningen - E. Kollektiv ulykkesforsikring for boligselskaper

Selskapet skal svare renter av erstatningen når det er gått 2 måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til selskapet, jfr FAL § 18-4.

F. Førerulykkeforsikring

1. Hvem, hva og når forsikringen gjelder - F. Førerulykkeforsikring

Forsikringen omfatter skade på fører. Forsikringen gir rett til erstatning for:

- varig skade på person (medisinsk invaliditet)
- død.

Forsikringen omfatter enhver person som er rettmessig fører av den motorvognen som er nevnt i forsikringsbeviset. Forsikringen gjelder i det område som er fastsatt for ansvarsforsikringen for motorvognen.

Medisinsk invaliditet

Erstatning for varig skade på person skal kompensere for tapt livsutfoldelse og livskvalitet når skaden har ført til en varig funksjonsnedsettelse. En slik varligfunksjonsnedsettelse kaller vi medisinsk invaliditet. Ved fastsettelse av medisinsk invaliditet tas det ikke hensyn til yrke inntekt eller individuelle anlegg/forhold.

2. Tilfeller som kan gi rett til erstatning - F. Førerulykkeforsikring

Skade på person som skyldes en ulykke (ulykkeskade) kan gi rett til erstatning.

Ulykkeskade

Med en ulykkeskade menes en plutselig ytre, fysisk begivenhet (et ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden og som fører til skade på person. Ulykken må finne sted når forsikrede er i eller på kjøretøyet. Er ulykken den direkte årsak til skaden, omfattes også skade på person som finner sted når forsikrede er utenfor kjøretøyet.

2.1. Varig skade på person (medisinsk invaliditet)

Hvis forsikrede blir skadet eller påført sykdom som skyldes en ulykke kan dette gi rett til erstatning.

2.2. Dødsfall

Dør forsikrede som en følge av en ulykkeskade innen 1 år etter at ulykken inntraff, kan dette gi rett til erstatning.

2.3. Felles unntak

Følgende skader er unntatt selv om det har skjedd en ulykke

- psykisk skade, hvis ikke skaden oppfyller diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, punkt F43, 1 (PTSD, posttraumatisk stresslidelse)

- skader som utelukkende virker vansirende, bortsett fra skader i ansiktets

- skade på tenner som følge av spising.

Følgende sykdommer er unntatt selv om en ulykkeskade kan påvises som årsak:

- infeksjonssykdommer som følge av smitte, stikk eller bitt. Med infeksjonssykdommer menes for eksempel hiv-virus, hepatitt-B-virus, borellia eller malaria. Unntaket gjelder ikke for sårinfeksjoner og blodforgiftning er

- forgiftning som er forårsaket av mat, drikke eller nytelsesmiddel

- hjerteinfarkt, angina pectoris, artritt (betennelse i ledd) eller skade som skyldes annen sykdom eller sykelig tilstand.

Er det sannsynlig at en sykelig tilstand eller at sykelige anlegg har medvirket til skaden, settes erstatningen ned. Erstatningen reduseres i forhold til betydningen dette har hatt for skaden.

3. Slik beregnes erstatningen - F. Førerulykkeforsikring

3.1. Varigskade på person (medisinsk invaliditet)

3.1.1. Forsikringssum

Skade på person som fører til varig medisinsk invaliditet, erstattes med inntil kr 200 000. Erstatningen beregnes på grunnlag av forsikringssummen som gjelder på ulykkesdagen og skadens størrelse.

3.1.2. Medisinsk invaliditetsgrad

Ved 100 % varig medisinsk invaliditet utbetales full erstatning. For delvis invaliditet utbetales en tilsvarende mindre del. Invaliditetstabellen fremgår av Forskrift om ménerstatning ved yrkesskade av 21. april 1997.

3.1.3. Invaliditetstabellen

Medisinsk invaliditet fastsettes av lege/spesialist på grunnlag av Helse- og sosialdepartementets invaliditetstabell og den veiledning som beskriver hvordan tabellen skal benyttes.

Medisinsk ivaliditet fastsettes i prosent på grunnlag av den funksjonsnedsettelsen ulykken har forårsaket.

Invaliditetstabellen fremgår av Forskrift om ménerstatning ved yrkesskade av 21. april 1997. Ved skadefølger som ikke er angitt i tabellen, fastsettesinvaliditetsgraden på grunnlag av en sammenligning med skadefølger i tabellen.

3.1.4. Inngangsinvaliditet

Hvis forsikrede hadde nedsatt funksjonsevne før ulykken (inngangsinvaliditet), gjør selskapet fradrag for denne i erstatningsoppgjøret.

3.1.5. Endring eller bedring

Er det sannsynlig at tilstanden vil bli bedre ved operasjon eller behandling, vil dette bli tatt med i vurderingen av endelig medisinsk invaliditet. Rimelige grunner til å avstå fra operasjon eller behandling vil bli tatt hensyn til. Mener noen av partene at graden av invaliditet kan forandre seg vesentlig, kan det kreves at endelig vurdering utsettes. Vurderingen kan utsettes i inntil 3 år etter ulykken for personer over 20 år, og i inntil 5 år etter ulykken for personer under 20 år.

3.1.6. Unntak ved dødsfall

Selskapet betaler ikke erstatning for medisinsk invaliditet hvis forsikrede dør innen 1 år etter at ulykken inntraff. Dør den forsikrede senere enn 1 år etter at ulykken inntraff, betales invaliditetserstatning hvis det antas at skaden ville ha ført til varig medisinsk invaliditet.

3.2. Dødsfall

Dødsfall erstattes med kr 100 000. Erstatningen er begrenset til kr 50 000 hvis forsikrede ved død verken hadde ektefelle eller barn under 20 år. Erstatningen tilfaller forsikredes ektefelle, subsidiært arvinger etter lov eller testament hvis ikke annet er avtalt. Har forsikrede mottatt erstatning for medisinsk invaliditet går den til fradrag i dødsfallserstatningen.